

SŁOWO WSTĘPNE

Tytuł tego numeru „Nowa patologia” może wydać się ekscentryczny. Jeśli jednak każdy z nas, praktyków, spojrzy na swój tygodniowy rozkład pracy z pacjentami, to z kolei naturalne wyda się pytanie: Gdzie się podziały klasyczne przypadki depresji, nerwic, psychoz, psychosomatyki? Odpowiedź zaś brzmi: Klasyczne przypadki są dziś głównie w podręcznikach. A i w naszej pracy superwizorów coraz częściej wygłaszamy uwagę: „Proszę to zapamiętać, oto typowy mechanizm wyparcia, oto klasyczne, histeryczne rozwiązanie, dziś już nieczęsto spotykane”.

Ale choć mamy do czynienia z nowymi problemami w patologii, podstawowe wskazania Freuda dotyczące warsztatu psychoanalitycznego bywają coraz bardziej aktualne. Jak choćby: „Przede wszystkim pozyskać pracę Ego...”

Współczesny warsztat, niezależnie od szerokości geograficznej, przyjmuje za pewnik, że praca analityka odbywa się w diadzie analityk-pacjent, a jej część (przy głębokich zaburzeniach nawet lwia część) dokonuje się w Ego analityka, zarówno w warstwie zawodowej, jak i osobistej - poprzez komunikację nieświadomą, empatię, intuicję oraz pierwotne identyfikacje. Wymaga to od nas nie tylko zrozumienia swoistości tematyki, pogłębiania własnych możliwości, ale i nowych rozwiązań superwizyjnych.

Tezę o nowych zjawiskach w psychopatologii ilustrują kolejne teksty zamieszczone w tym numerze.

Paulina Kernberg w artykule *Narcystyczne zaburzenia osobowości* prezentuje zwięzłą konceptualizację zaburzenia, które coraz częściej przychodzi nam leczyć. Dla Freuda, jak pamiętamy, zaburzenie narcystyczne było przeciwnością do leczenia. Jeszcze trzydzieści lat temu tylko nielicznych takich pacjentów przyjmowaliśmy na terapię. (Autorka przekazała nam artykuł do opublikowania w *Dialogach* po konferencji w Krakowie (wrzesień 2002)).

W artykule *Osobowość narcystyczna i jej relacja do zachowań antyspolecznych i perwersji Otto Kernberg* dokonuje analizy szczególnie w obrębie Superego: dobroć równoważna jest ze słabością, dawanie z poddawaniem się, wartościowy obiekt to ta-

ki, który panuje nad innym. (Artykuł ten autor przekazał nam podczas spaceru na Wawelu, także podczas konferencji w Krakowie, wrzesień 2002)

Joseph Simo czerpie inspirację warsztatową z prac Biona i André Greena. W artykule *Syndrom Salome* w swojej analizie przypadku wykorzystuje koncept kompleksu „Martwej matki” André Greena. Ta konceptualizacja jest jedną z bardziej nośnych dla nowych zjawisk w patologii, kiedy to dramatyzacja polega mniej na konflikcie między wewnętrznymi instancjami, a bardziej na zagrożeniu egzystencji wczesnego *self* dziecięcego.

Pérel Wilgowicz *Uprasza się o otwieranie oczu – Identyfikacja wampiryczna*. We współczesnej konceptualizacji psychoanalitycznej wyróżnia się trzy rodzaje identyfikacji pierwotnych: narcystyczną, edypalną (obiektywną) oraz wampiryczną, którą to autorka opisuje już od kilkunastu lat. Coraz więcej naszych pacjentów cierpi z powodu niezróżnicowania *ja* od obiektu pierwotnego. Cierpią, ponieważ czują się wchłaniani albo sami wchłaniają w relacji, czemu towarzyszy pierwotne przerażenie, związane z poczuciem nieistnienia. Tytuł artykułu zawiera parafrazę opisanego przez Freuda snu „Uprasza się o zamknięcie oczu”, gdzie pragnieniem nieświadomym jest ojcostwo jako możliwe rozwiązanie niewoli relacyjnej. Autorka pokazuje przepracowanie w przeniesieniu (otwieranie oczu) wychodzenia z niewoli wampirycznej relacji córka-matka.

Analitik wobec traumy incestu to podsumowanie doświadczeń klinicznych **Katarzyny Walewskiej** dotyczących tej tematyki.

Emanuel Berman *Superwizja psychoanalityczna: rozwój intersubiektywny*. Wraz z rozwojem możliwości warsztatowych i mnożeniem się wyzwań nowej patologii doskonałą się narzędzia superwizyjne. Obszerny artykuł Emanuela Bermana wprowadza w złożoność zagadnienia. Jest szczególnie wartościowy dla tych, którzy stykają się z problemami superwizji w instytucjach szkoleniowych, gdyż pokazuje dynamikę w triadzie analityk-pacjent-superwizor.

Sławomir Murawiec w artykule *Znaczenie leczenia farmakologicznego w sytuacji deficytu więzi* ukazuje nowe wyzwanie dla warsztatu w sytuacji, gdy pacjent psychiatryczny trafia do leczenia psychoterapeutycznego.

Przeżyć adopcję w adolescencji **Stanisława Tomkiewicza** to nie tylko problemy w adopcji, ale także dramat i cierpienie sięgające samych podstaw egzystencji. Autor odważnie mierzy się z pytaniem, dlaczego w przypadku adopcji dochodzi nieraz do rozpadu więzi w okresie adolescencji.

Tekst *Przeżyć* jest kolejnym fragmentem jego pamiętników („Skradziona adolescencja”; początek „Dlaczego zostałem psychiatrą” *Dialogi* „Adolescencja”). Autor podczas wojny znajdował się wielokrotnie pomiędzy życiem a śmiercią. Te skrajne doświadczenia wyostrzyły jego zdolności pojmowania tak ekstremalnych i skomplikowanych przeżyć jak między innymi załamywanie się adopcji w adolescencji.

Wywiad z dziennikarką magazynu Elle ukazuje percepcję wyłaniających się cech kobiet naszych czasów.

W rubryce *Listy* zamieściliśmy reakcję naszej czytelniczki z Włoch na nasz artykuł „Uzależnienie od uczuć. Fantazja w internecie”, opublikowany w *Dialogach* nr 3/4 2001 (*Depresja*).

Dziękujemy za ciekawy przyczynek do „Nowej patologii”

Chciałabym jeszcze podzielić się z Państwem czymś, co zrobiło na mnie ogromne wrażenie, a zarazem mogłoby być prologiem do tego numeru. Otóż zeszłego roku, w październiku, w Instytucie Psychoanalitycznym w Paryżu Pélrel Wilgowiec przedstawiła krótki fragment swej pracy analitycznej (w ramach tematu *Przemoc*):

Pacjentka po dziewiętnastu latach psychoanalizy (u innych analityków), zgłosiła się by ją kontynuować. W przedstawionej sekwencji kilkutygodniowej pracy linia interpretacji: to nieustanne organizowanie przez pacjentkę sytuacji przemocy; pacjentka, będąc dzieckiem Holokaustu, od dziewiętnastu lat włącza także analizę w repertuar autodestrukcji. Analityczka pomaga pacjentce zakończyć analizę i wyzwolić się z przemocy, odzyskać władzę nad sobą. Analityczka ta od wielu lat pracuje z pacjentami także techniką psychodramy analitycznej: zdolność uruchamiania wielu identyfikacji jednocześnie pozwalała na kreatywne znajdowanie rozwiązania w przeniesieniu.

Katarzyna Walewska, grudzień 2003